

L'estudiant de Vic

Present, passat i futur

Índex

Introducció	3
FONAMENTS TEÒRICS	
1. L' Estudiant avui	6
1.1 Projecte Educatiu Ciutat de Vic	6
1.2 Gegants i Gegantons del Carrer de la Riera	7
1.3 Dansa de l'Espígol	10
1.4 Cançó: "L' Estudiant de Vic"	12
1.5 Obra: "Un estudiant de Vic"	14
1.6 Escultura de l'estudiant	16
1.7 Escultors de l'estudiant	17
1.8 L'estudiant present al dia a dia	17
2. L' Estudiant d'ahir	19
2.1 Context històric Vic	19
2.2 El Seminari i el Col·legi Sant Josep	21
2.2.1 Història del Seminari	21
2.2.2 Història del Col·legi Sant Josep	24
2.3 La vida d'estudiant	28
2.4 La vestimenta dels estudiants de Vic	30
2.5 Estudiants il·lustres del Seminari vigatà	32
2.5.1 L'estudiant Jacint Verdaguer	33
TREBALL DE CAMP	
3. Enquestes	35
3.1 Preparació enquestes i treball de camp	35
3.2 Enquesta	36
3.3 Resultats Generals	37
3.4 Enquestes per grups d'edat i sexe	39
4. Catàleg	45
5. Conclusions	46
Bibliografia i Webgrafia	48
Apèndix I (Enquestes)	
Apèndix II (Catàleg)	

TEMPLE ROMÀ . VIC
PATRONAT D'ESTUDIS OSONENCs

FITXA DE SOL·LICITUD PER FER UNA ACTIVITAT AL TEMPLE ROMÀ

DADES DEL SOL·LICITANT O ENTITAT

Nom i cognoms Oriol Serra i Parés DNI 48044403-W

Entitat _____ NIF _____

Adreça Postal Passeig de la Generalitat 53, 1r 2^a 08500 Vic

Correu Electrònic oriolsp@gmail.com

Telèfons 93 885 52 50

Motiu pel qual demana el Temple Romà:

M'agradaria fer una exposició del meu treball de recerca, on s'explicaria qui és el
personatge, què representa, on i quan se situa... a més també s'explica la relació
que té amb l'actualitat i amb la nostra ciutat.

És soci o col·laborador del Patronat d'Estudis Osonencs? No

Data o dates possibles per a les quals demana el Temple Romà:

Del 8 al 31 de gener de 2013

Signatura:

Introducció

No sabia ven bé el tema del qual volia fer el treball de recerca. Vaig pensar que podia fer alguna cosa sobre Vic, per conèixer més coses sobre la meua ciutat.

Vaig començar a buscar personatges que fossin de Vic i que no els conegués gaire. Descartant els gegants o el Merma, em va quedar l'Estudiant de Vic.

Al principi tenia com a objectiu descobrir qui era aquest personatge, quan apareixia, d'on venia... un cop vaig estar una mica informat vaig pensar que la finalitat del meu treball seria si en l'actualitat, els vigatans, consideren l'estudiant com un personatge important de la ciutat.

Llavors l'Anna i la Fina van pensar que si només feia això seria tot molt teòric. Per això, vam pensar a fer una unitat didàctica, un catàleg o un tríptic que informessin del personatge. Al final, i després de visitar el temple Romà, vam decidir de fer una exposició on es mostrés tota la informació recollida. I com tota bona exposició té, també he fet un catàleg.

El treball consta de tres parts, la teòrica, l' experimental i el resultat del treball.

La part teòrica està dividida en dues parts. La primera situa el personatge en l'actualitat, i totes les representacions que té. Aquest és el camí que he fet servir per arribar a descobrir qui és aquest personatge, la seva història, què representa...

La part experimental consta d'un centenar d'enquestes amb els seus resultats on es preguntava si la gent coneixia l'estudiant i si creien que era un símbol de la ciutat.

Per últim trobem el resultat de tota la informació, un catàleg d'exposició.

Per recercar la informació he utilitzat diferents mitjans, vaig parlar amb dos professors d'universitat que em van donar material per començar la recerca. Llavors però utilitzant tant Internet com diferents llibres, vaig haver d'anar a la biblioteca municipal Joan Triadú i a l' Arxiu Episcopal de la Catedral, d' on vaig treure'n la premsa i altra informació.

Per les enquestes, un centenar en total, vaig haver de buscar el cens vigatà per repartir, segons cada franja d'edat, un total d'enquestes.

La informació que n'he obtingut, tampoc ha estat molt difícil de trobar, ja que hi ha molts llibres, escrits per estudiants de Vic, que narren com es vivia. Altres expliquen la formació del col·legi i del Seminari, i com vivien tots els estudiants. Potser, el més

difícil ha estat trobar les edats dels enquestats, per trobar les persones de més de 65 anys, vaig haver d'anar al mercat .

El treball doncs no ha estat difícil, sinó entretingut, ja que hi he hagut de dedicar moltes estones. Tot i això m'ha agradat fer aquest treball, crec que està molt bé conèixer les coses que tenim a prop i que hi passem cada dia pel costat però que no sabem ni què representen ni d'on vénen.

També he trobat molt interessant poder preguntar a la gent si coneixia o no aquest personatge i he entès que si volem que els nostres personatges, la nostra cultura i les nostres tradicions continuïn hem de canviar la manera de transmetre-les que seguim ara, ja que la majoria de jovent vigatà no el coneix i per tant aquesta figura tan important per a la nostra ciutat, anirà desapareixent i passarà a l'oblit de tots nosaltres.

1. L'ESTUDIANT AVUI

1.1. Projecte Educatiu Ciutat de Vic

Moltes ciutats d'arreu de Catalunya tenen el seu projecte educatiu. Aquí tenim el Projecte Educatiu Ciutat de Vic que pretén millorar la convivència i les relacions entre els diferents centres educatius i escoles bressol de la ciutat. A més, de les respectives AMPA.

L'any 2008 des de l'ajuntament van pensar de crear una mascota que representés aquest projecte i tots els nens i nenes de la ciutat. També pretenia que d'aquesta manera, les escoles s'impliquessin en el projecte. La mascota seria coneguda per tots els nens i assistiria als diferents actes que les escoles organitzessin.

Es va encarregar a l'il·lustrador vigatà Subi el projecte de disseny d'un estudiant del segle XXI. En Subi es va inspirar en la nostra figura l'estudiant de Vic però el va modernitzar, el va convertir en un súper heroi: en PEC.

Va vestit de color verd i amb franges grogues però manté el barret i la capa negra típics d'aquest personatge.

Així doncs després de fer el cap en fang es va passar al cartró pedra i un cop sec va ser pintat. Així doncs en PEC es va estrenar la tarda de Sant Jordi de 2008 amb una plaça plena a vessar, i va sortir al balcó de l'ajuntament a presentar-se.

Cal destacar que també se n'ha fet una ruta que uneix, a peu, totes les escoles de la ciutat; des de

l'Andersen fins al Salarich passant pel Guillem de Mont-rodon, el Sagrat Cor, el Pare Coll, l'Escorial, Santa Caterina, la Sínia o el Sant Miquel. Aquesta ruta s'identifica perquè està marcada al terra amb unes figures d'en PEC i si les segueixes pots anar d'escola a escola d'una manera segura. D'altra banda compleix l'objectiu, segons la

Figura 1: En PEC al costat de l'estudiant. Present i Passat

regidora d'educació Anna Erra, de ser “un personatge simpàtic que ajudi a fer bones accions i ens porti a una ciutat més educadora i amable”.

També s'ha il·lustrat un petit llibret que recull la vida d'en PEC des que era un infant fins ara que va a l'escola. Així s'hi senten representats els nens de totes les edats, des de les escoles bressol fins a 6è de primària.

1.2. Gegants i Gegantons del Carrer de la Riera

El Carrer de la Riera es troba situat a l'oest del casc antic de la ciutat de Vic.

Les festes d'aquest barri se celebren a finals dels mes de setembre, en honor a la seva patrona, la Mare de Déu de la Mercè.

Dins el barri del Carrer de la Riera i adjacents, hi podem trobar l'ajuntament de la ciutat, el carrer de Sant Miquel, les esglésies de la Mercè i Sant Antoni Maria Claret, l'Institut del Teatre, que ocupa l'espai de l'antic Seminari, l'església de Sant Just o el Parc del Monjo Gerbert d'Orlach, pati interior d'aquest centre educatiu.

És per aquest motiu que el barri del Carrer de la Riera, s'anomena Barri del Seminari Vell.

L'Associació de Veïns del Seminari Vell va néixer l'any 1994 juntament amb dos gegants, tres gegantons, una parella de capgrossos i un grup de grallers, elaborats pels mateixos veïns.

Els gegants, en Guillem de Caçador i la Caterina de la Riera van estrenar-se per les festes del barri d'aquell 1994, i van estar apadrinats pels Comtes d'Osona, gegants de la Ciutat de Vic i per en Miquel de Clariana i la Maria del Remei, gegants del barri del Remei. A la festa hi van participar una desena de parelles de gegants de la comarca.

També es van estrenar tres gegantons, el més petit representa un escolà, fent referència a la gran quantitat d'esglésies que podem trobar a la ciutat.

La gegantona simbolitza una pubilla de la Plana i porta el nom d'un dels elements meteorològics més coneguts de la nostra comarca: la Boira.

Per últim trobem el gegantó, és l'estudiant de Vic, representa els coneguts estudiants de capellà de la ciutat dels Sants. Tots tres han acompanyat els gegants en les nombroses sortides que han fet arreu de Catalunya.

Figura 2: La Boira, en Miqueló i l'Estudiant, en una imatge del 2007 i una altra del 2011 amb la roba nova

L'any 2009 amb els quinze anys dels gegants van començar un projecte del tot ambiciós, la creació d'una nova parella de gegants pel barri.

Havien de buscar dos personatges prou significatius i que a més poguessin representar tota la ciutat a les diverses trobades d'arreu del país.

Els geganers i grallers del Carrer de la Riera van engegar una campanya de recollida de diners per la nova parella.

El 30 d'abril de 2011 arribava l'esperada estrena dels gegants.

Des de la colla, l'ajuntament i les diverses entitats, es va decidir que els nous gegants del Carrer de la Riera serien alhora els nous gegants de la Ciutat de Vic o també anomenats gegants Pubills.

La festa va durar tot el dia. Al matí hi va haver la presentació dels gegants i el bateig i a la tarda una gran trobada gegantera amb la resta de parelles de gegants de la ciutat.

Els noms dels gegants no podien ser altres, Lluçia pel gegant (nom de l'antic patró de la ciutat) i Mercè per la geganta (nom de la patrona del barri). En destapar les figures van aparèixer un estudiant de Vic i una dansaire de la vigatana Dansa de l'Espígol.

Figura 3: Els nous gegants de Vic, en Lluçia i la Mercè

Els padrins del bateig van ser els gegants Vicenç i Àgata de Prats de Lluçanès (Osona), i en Genís i l'Eulàlia de Navàs (Bages). A més, també hi van participar els

gegants de la Ciutat i del Remei, padrins dels gegants vells i els elements del Seguici Popular de la Ciutat: el bou, la mulassa, l'àliga, els Sagals d'Osona i els dansaires de Sant Miquel. Com a fet excepcional també hi van participar els gegantons, capgrossos i gegants de l'Agrupació de Colles de Geganters de Catalunya, portats pels geganters de la Seu d'Urgell (Alt Urgell) i Juneda (les Garrigues).

Els gegants del Carrer de la Riera van ser construïts pel mestre solsoní Manel Casserres i Solé. En Llucià pesa 43 quilos i medeix 3,70 metres, mentre que la Mercè pesa 37 quilos i medeix 3,40 metres.

A la tarda, a més de les colles participants al matí, hi van participar totes les parelles de gegants de Vic: en Nicolau i la Maria, del barri de Santa Anna; en Xiroi i la Fileta, del Carrer de Gurb; en Rogeret i la Revolució del Barri de la Calla; en Quel, del Museu de l'Art de la Pell; l'Eduard i la Margarida de l'Associació Osona Geganter i les colles veïnes de Taradell i Malla.

Figura 4: D'esquerra a dreta: els Gegants de la Calla, del Barri de Santa Anna, del Museu de l'Art de la Pell, de la Ciutat, els Nous del Carrer de la Riera, els del Barri del Remei i els del Carrer de Gurb

I és que els gegants del Carrer de la Riera no només són les noves figures del barri, sinó que també són els nous gegants de la ciutat.

Des de la seva estrena han participat a tots els actes institucionals juntament amb els gegants de Vic, datats de 1832 i la resta de bestiari.

Participen cada any al seguici de Festa Major; que obren els caps de Llúpia, el bou, la mulassa, els grallers de Vic, els gegants del Carrer de la Riera, els gegants de la Ciutat, la banda de l'Escola de Música i l'Àliga.

A més, els gegants compten amb un ball propi, el Ball de l'Espígol, amb música de Isaac Pérez i coreografia de Joan Comas i Xavier Blancafort.

1.3. Dansa de l'Espígol

Figura 5: La dansa de l'Espígol a la sortida d'ofici amb el Sant i les autoritats al fons

Arriba l'estiu i amb ell la Festa Major. Vic es guarneix de festa durant la primera setmana de juliol.

Per engalanar la ciutat és tradició anar a collir espígol, una planta de fulla perenne i de flor lila que floreix a mitjans del mes de juny i durant tot l'estiu. En destaca la seva olor. L'any 1988 es va recuperar aquesta tradició, perduda uns anys abans per poder perfumar i engalanar els carrers de la ciutat el dia del Sant, el dia central de la festa major, el 5 de juliol, es reparteix pel terra de diferents carrers i places cèntriques de la ciutat. Com el Carrer Sant Miquel o la Plaça de la Catedral.

I és que aquesta planta i aquesta olor han marcat el caràcter festiu de la ciutat.

L'any 1989 el compositor vigatà Joan Lara va escriure el que havia de ser el Ball dels Gegants de Vic. Però la música no va acabar de lligar amb els gegants i va ser l'any següent quan el 5 de juliol de 1990 l'Esbart Sant Genís de Taradell estrenava al bell mig de la Plaça Major: la Dansa de l'Espígol.

Juntament amb la creació d'aquesta dansa van néixer els Dansaires de Sant Miquel, que són els encarregats de ballar-la des de l'any 1991.

La Dansa de l'Espígol, tot i ser de recent creació, narra la tradicional collida de l'espígol de la Festa Major.

Els hereus i les pubilles de la Plana, van a collir l'espígol per engalanar els carrers de la ciutat, mentre els hereus van a buscar-lo apareix l'estudiant de Vic, fent referència també a la tradició religiosa i educativa de la ciutat. Aquest es posa a festejar amb les pubilles. Els hereus arriben i ofereixen els rams d'espígol a les pubilles, que els col·loquen dins els seus cistells. Aquestes, al final de la dansa, l'acaben oferint a l'estudiant.

Aquesta dansa es balla dos cops a l'any durant la Festa Major de Sant Miquel:

El dia 5, dia central de la Festa Major es balla a la sortida d'ofici, a la plaça de la Catedral juntament amb els gegants i l'Àliga.

I el diumenge abans de Festa Major durant la tradicional "xurriacada", on s'ajunten tots els grups i figures festives de la ciutat. Es fa una cercavila pels carrers del casc antic i un ball de cada colla; l'àliga, el bou, la mulassa, els caps de llúpia, els capgrossos, gegantons i gegants dels diferents barris de la ciutat (Carrer de la Riera, Carrer de Gurb, Santa Anna, Remei, Caputxins, Sucre, Calla, Horta Vermella, Adoberies...), gegants nous i vells de la ciutat, castellers, colles sardanistes, ball de cercolets, ball medieval, els grups de grallers o la banda municipal de Vic)

Figura 6: Dues pubilles i un hereu sota l'atenta mirada de centenars de persones

1.4. Cançó: "l'Estudiant de Vic"

Aquesta cançó d'origen popular es troba en cançoners i reculls juntament amb altres cançons tradicionals.

La cançó narra la història d'amor entre una viuda i un estudiant de Vic, com ens explica la primera estrofa. El pare d'ella no ho vol i l'estudiant marxa a servir a una rectoria. La viuda surt a fora al jardí i troba un rossinyol que li diu que l'estudiant és a Roma. Ella se'n va cap allà vestida de pelegrina, i quan arriba ell fa missa. Quan es troben se n'adona que ja tenia una jove basca.

L'última estrofa és com la lliçó de les faules, on avisa les noies que no es fiïn de gent de llibres, que coneixent-ne ben poc ja es pensen que ho saben tot.

Existeixen diverses versions d'aquesta cançó recollida per primera vegada dins el quart volum de "*Cançons de la Terra, Cants Populars Catalans*", l'any 1874 i publicada per Francesc Pelay Briz. En aquest IV volum hi apareixen la partitura i la lletra de la cançó. Aquesta està escrita en una barreja de català – castellà, ja que encara no s'havia establert cap normativa per la llengua catalana.

L'any 1909 dins del volum "*40 Cançons populars catalanes*", tornava a aparèixer aquesta cançó, ja ben escrita en català i ben estructurada. La cançó és una mica diferent de la primera, ja que no acaba malament sinó que diu que la viuda arriba a Roma i el troba fent missa, i així s'acaba la cançó.

Cinc anys més tard tornaria a sortir aquesta cançó dins d'un altre recopilatori, aquesta vegada dins el "*Cançoner Popular*", d'Aureli Capmany. Aquest cop la cançó recupera la història sencera de la primera versió, que acaba amb la lliçó per a les "nines" o noies.

Aquesta cançó però, no es va fer popular fins que l'any 1968 el cantant Joan Manuel Serrat, la incorporava dins de l'àlbum "*Cançons Tradicionals*", conjuntament amb altres cançons com "*La presó del rei de França*" o "*El Rossinyol*".

Serrat però, en va fer una nova versió, molt més curta que les anteriors però que explica la mateixa història. Va agafar les dues primeres estrofes, una de la meitat i la última:

L'estudiant de Vic
*Una cançó vull cantar,
una cançó nova i linda,
d'un estudiant de Vic
que en festejava una viuda.*

*Bon amor, adéu-siau,
color de rosa florida.
Bon amor, adéu-siau.*

*Ella es volia casar.
El seu pare no ho volia
i l'estudiant se'n va anar
a servir a una rectoria.*

*Bon amor, adéu-siau,
color de rosa florida.
Bon amor, adéu-siau.*

*Però la viuda el va seguir
a Roma de pelegrina;
quan es van tornar a trobar,
una basca ja en tenia.*

*Bon amor, adéu-siau,
color de rosa florida.
Bon amor, adéu-siau.*

*Nines que veniu al món,
no us fieu de gent de llibres;
tenint-ne quatre raons
ja se'n van a cantar missa.*

*Bon amor, adéu-siau,
color de rosa florida.
Bon amor, adéu-siau*

Figura 7: Versió de la cançó
"L'estudiant de Vic" de Joan Manuel
Serrat

1.5. Obra “Un estudiant de Vic”

El dia 1 d'octubre de 1927 s'estrenava al Teatre Novedades de Barcelona l'obra de teatre “*Un estudiant de Vic*”, de Josep Maria de Sagarra.

Josep Maria de Sagarra i de Castellarnau, (1894-1961), va ser un poeta, novel·lista, periodista, traductor però sobretot un dramaturg català.

Provenia d'una família de la petita aristocràcia. Va participar en diverses ocasions als Jocs Florals, on va guanyar la Viola d'or, la Viola d'argent i l' Englantina d'or. Durant aquesta època de la seva història, escrigué l'obra “Un estudiant de Vic”.

Amb l'arribada de la Guerra Civil, de Sagarra es va haver d'exiliar, però va retornar novament amb la fi d'aquesta.

Aquesta comèdia es situaria cap allà l'any 1840, i es desenvoluparia íntegrament a la ciutat de Vic. La tria de la ciutat no va ser casual, ja que Vic és, i més en aquella època, una ciutat conservadora i tancada en si mateixa. Cosa que li va permetre a l'autor representar les idees que volia transmetre.

El senyor Pinós, un vell de setanta anys, i relacionat amb el món eclesiàstic, es vol casar amb Mariagneta, de vint anys. Aquest paga a l'Estudiant perquè digui a la Mariagneta tendreses i paraules dolces enlloc d'ell, ja que no ens sap i la vol conquistar. A causa d'això, els dos joves s'acaben enamorant.

El pare d'ella, el senyor Tortell s'hi oposa i els dos joves decideixen fugir. A l'entrada de Tona són descoberts i els fan tornar a Vic. Allà descobreixen que el noi no era un simple estudiant, sinó que és fill d'uns rics barons.

Figura 8: Silueta de l'Estudiant i a dins seu la ciutat de Vic.

Al final l' Estudiant i la Mariagneta es casen amb l'acceptació de la família, el senyor Tortell està content ja que l' Estudiant és ric i el senyor Pinós accepta que aquella noia no era per ell.

És una obra dividida en tres actes i escrita en vers, cosa que li dóna un ritme constant. És una obra que amb els seus diàlegs poètics fa que expressin un sentiment que en prosa no tindrien.

Tot i no tenir gaires referències d'espais ni edificis, se n'ha fet una petita ruta literària, que passa pels principals llocs de l'obra. Aquesta comèdia té lloc en una casa benestant, que se situaria a la casa Clariana, a la Plaça Don Miquel de Clariana, just on es troba l'estàtua que la ciutat de Vic ha dedicat a l'estudiant.

Passant per la Pietat, la Baixada de l'Eraime i el Carrer Cloquer, s'arriba a la Catedral on la Maria Agneta amb els seus monòlegs ens ambienta en l'època de la comèdia, prop de 1840.

Al final del Passeig i la Rambla del Carme, es troba l'església amb aquest nom, on l'estudiant ha ideat uns plans per fugir amb la seva estimada. L'autor també ens explica que s'escapen marxant Rambla de les Davallades avall amb dos cavalls.

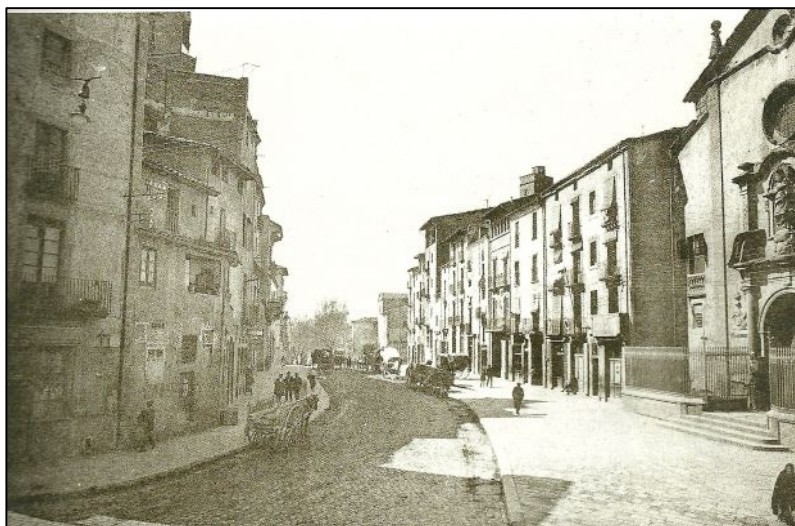

Figura 9: La Rambla de les Davallades des d'on els dos protagonistes s'escapen en una foto entorn el 1900, quan el Carrer Verdaguer encara no existia.

1.6. Escultura de l' Estudiant

Però Vic no volia guardar un personatge tan reconegut per tothom en la intimitat, a l'interior de les cases i en el record de les persones. Per aquest motiu l'aleshores alcalde de Vic, el senyor Antoni Maria Sadurní, va encarregar al també escultor vigatà Joan Seguranyes, una escultura de dimensions més grans per posar en un carrer o plaça i recordar per la posteritat un personatge tan típic de la cultura vigatana.

El procés de construcció va durar tres mesos. Primer l'escultor en va fer un dibuix, que un cop acceptat per l'ajuntament se'n va fer la figura amb fang.

Del fang se'n va fer un motlle de guix, i seguint el mètode de la cera perduda, convertir-lo en bronze a una foneria de Lliçà, ja que el bronze és un material resistent, perdurable i que deixa fer-se reproduccions exactes.

Figura 10: L'Estudiant de Vic mirant la Casa Masferrer en una tarda de tardor.

L'obra es va estrenar durant el Mercat del Ram de l'any 1978, i va estar exposada durant els dies de la celebració en una parada. Un cop acabada aquesta, l'escultura va ser traslladada a la Plaça Don Miquel de Clariana, on es troben entre altres la Casa Masferrer, la Casa Clariana o el Palau Bujons.

L'escultura es va situar just davant de l'entrada de la Casa Masferrer fins que amb la remodelació de la zona es va decidir posar-la a la punta oposada de la plaça, mirant la Casa Masferrer i situada entre les cases Clariana i Bujons.

La Casa Clariana és la casa on es desenvolupa l'obra de teatre "Un estudiant de Vic" de Josep Maria de Sagarra. I una altra curiositat és que si mirant la cara de l'estudiant desvies la vista cap a la dreta trobes una placa a la Casa Bujons que diu que és on va néixer Jaume Balmes, un dels estudiants de Vic més coneguts.

Segons J. Miquel i Macaya, amic de Seguranyes, que va seguir el procés de construcció de l'escultura de ben a prop, diu que "[...] és un encàrrec, de grandària no usual. No renuncia la tradició. Ni el ventaja l'última moda. Es nota el punt personal

dolç; hi veieu vives, les traces fermes de l'escultura de tothora. En tot. És l'estudiant de Vic. [...]” on demostra la il·lusió que va fer als vigatans disposar d'aquesta escultura en una plaça de la ciutat. A més també fa referència a les petites escultures de Julià Fàbregues.

1.7. Escultors de l' Estudiant

Per la ciutat de Vic ha estat tan important la figura de l'estudiant, que al llarg dels anys diferents artistes i escultors de la ciutat n'han realitzat figures de decoració, a petita escala. Un treball artesà com el que va fer l'escultor Julià Fàbregues i Dach, un pessebrista que a més reproduïa amb exactitud els famosos estudiants de Vic. Fets normalment de terra cuita, com les figures de pessebre, i que es poden trobar en diverses cases de la ciutat ja que moltes són les persones que disposen d'una d'aquestes estatuetses.

En l'actualitat encara hi ha botigues que en venen com a trofeus o records de la ciutat.

Ja no són de terra cuita sinó de materials més lleugers i pintats de diferents colors.

Figura 11:Una de les figures de Julià Fàbregues

1.8. L'Estudiant present al dia a dia

L'estudiant de Vic encara és ben present a la vida dels vigatans i vigatanes. Passejant per carrers i places podem trobar referents a l'estudiant.

Això es gràcies a diverses entitats, associacions i botigues que mantenen viu aquest personatge.

Passejant pel centre de Vic, durant el mes de setembre podíem trobar tant a l'inici de la Rambla de l'Hospital com al Parc de Jaume Balmes, unes pancartes que enunciaven la trobada de gegants del Carrer de la Riera, que tenien com a protagonista el nou gegant de Vic, l'Estudiant.

També al Carrer del Pare Coll, mirant l'aparador d'una botiga de trofeus podem veure la reproducció en miniatura, de la figura de l'Estudiant vigatà, de diferents mides i colors.

O si més no, podem baixar fins al barri de l'Estadi, on hi ha un carrer amb el nom d'aquest personatge: el carrer de l'Estudiant de Vic, que va des de del carrer del Doctor Salarich fins a l'Avinguda de l'Estadi, i travessa l'Avinguda de Pius XII. Per la banda nord hi trobem els blocs de pisos que donen al darrera de la Plaça Moragas, i els de la Plaça de Mossèn Lluís Romeu. Per l'altra banda, trobem un carrer tranquil, de cases residencials. Aquest carrer acaba davant la porta del camp de futbol de l'OAR Vic.

D'aquesta manera també podríem afegir al llistat, els estudiants que regala l'ajuntament de Vic quan homenatja algú igual que també regalen les dels tres caps de llúpia de la ciutat; el Merma, la Vella i el Nen. Per exemple durant la festa de l'esport que escull cada any els millors esportistes de la ciutat o també alguna entitat que està de celebració.

Figura 12: L'estudiant de Vic en una botiga de records i trofeus i a la pancarta que anuncia la Trobada de Gegants del Carrer de la Riera

Una altra de les coses per demostrar que l'estudiant està present en els actes culturals que s'han anat celebrant a la ciutat, podria ser quan l'any 1993 Mans Unides va demanar a cinc grups parroquials i de confirmació de la ciutat, la seva col·laboració amb el Festival de Teatre de Mans Unides, que es va celebrar al Teatre Atlàntida durant uns quants anys.

Els cantaires, acompanyats de guitarres i altres instruments, van promocionar el festival, tot cantant pel mercat de dissabte.

La curiositat és que els grups parroquials anaven disfressats d' Estudiant de Vic, vestits amb la capa negra o blau marí i el famós barret de copa.

L'endemà, el 20 de març de 1993, el grup de confirmació, també va actuar al Festival de Teatre.

2. L'ESTUDIANT D'AHIR

2.1 El context històric

Vic és en l'actualitat una ciutat de quaranta mil nou-cents habitants, situada al vell mig de la comarca d'Osona i essent-ne la capital d'aquesta. Gràcies a la seva situació geogràfica, és una de les ciutats més importants de la Catalunya Central. Actualment la seva economia es basa en la indústria i el sector terciari, tot i que tampoc cal menystenir l'agricultura de cereals i el sector porcí, que encara continuen ocupant els camps i granges dels voltants de la ciutat.

A principi del segle XVIII però, la ciutat era molt més petita, tot just arribava als dos mil habitants. Aquest creixement va propiciar una millora del tipus de vida, que es va reflectir en els edificis de la ciutat. Així, es van renovar bona part dels edificis públics i els nobles enriquits van construir les seves cases. Es va edificar des del carrer Manlleu fins als Caputxins, tota la zona de la plaça dels Màrtirs i els carrers Sant Pau, Nou, Fusina, Gelada, Sant Fidel... i les famílies adinerades de la ciutat (Bujons, Clariana, Comella, Cortada, Costa, Parrella, Ricart, Rocafiguera, Solà Sassala...) reconstruïren les seves cases adaptant-se a les noves modes arquitectòniques.

Vic era una ciutat agrícola, basada en el conreu de blat, ordi, civada i farratges, però també de la ramaderia, sobretot del sector porcí. La ciutat començava a tenir les primeres fàbriques tèxtils; de llana, cotó, lli i canem.

A principi del segle XIX, es va assolir la xifra de deu mil habitants. Amb aquest creixement arribarien les fàbriques del sector alimentari: farina, sucre i sobretot embotits. I les també conegudes adoberies al voltant del Méder i el Gurri, que treballaven la pell.

S'establiren a la ciutat diferents tallers d'arquitectura, escultura i pintura barroca que es dedicaren a omplir les innumerables esglésies de la ciutat d'obres de gran valor.

Vic era la capital comarcal i el centre comercial, no tan sols pels pobles del voltant sinó per les comarques veïnes. A més era la seu del bisbat, i amb el seminari i col·legi annex es convertí també en el centre educatiu. Durant el curs acadèmic, centenars d'estudiants vinguts d'arreu, omplien de color i bullici els carrers i places de la ciutat. ¹

Font 1: extret de la pàgina web <http://www.enciclopedia.cat>

Al voltant de l'any 1900 la ciutat de Vic va créixer cap a l'oest, amb l'arribada del ferrocarril i amb la urbanització de la zona de camps i horts del seu entorn, va néixer l'eixample Morató, els carrers Verdaguer, bisbe Morgades, Arquebisbe Alemany, Doctor Junyent, dels Vilabella i dels Morató.

Aquests carrers disposaven d'edificis modernistes seguint el corrent de l'època i també dels primers "blocs" de pisos, de dimensions més reduïdes que en l'actualitat.

2.2 El Seminari de Vic i el Col·legi Sant Josep

Per saber d'on surt el nostre estudiant, del qual en tenim tantes representacions a l'actualitat, hem de cercar els seus inicis al Seminari de Vic on tots acudien a classe, però també, des de 1861, al Col·legi de Sant Josep, on bona part d'ells residien i es formaven.

2.2.1 Història del Seminari de Vic

Un seminari és un centre de formació per a sacerdots, és a dir formació religiosa. Depenen dels bisbats i de les ordres o congregacions religioses que el regeixen.

La història d'aquesta institució es remunta al Concili de Trento (1545-1563) el qual decretà que totes les diòcesis impartissin formació sacerdotal. El bisbat de Vic, però, no va poder fer front a les despeses que això suposava i va haver de prescindir del seu seminari.

L'any 1599 el rei Felip III va concedir a l'Estudi General de Vic el dret d'avaluar els estudiants en arts i filosofia. Aquí començava la Universitat Literària de Vic.

No va ser fins al 1634 que es tornà a parlar de la idea de crear un Seminari per impartir els estudis religiosos. Es va comprar una casa al Carrer de la Riera i amb tres professors i un rector va començar a funcionar el seminari, però aquest va durar tan sols quatre anys, ja que el 1638, i aprofitant la mort del bisbe, tant el Capítol de Canonges com el Consell Municipal de l' Ajuntament de Vic van creure que ja n'hi havia prou amb la Universitat Literària.

La Universitat Literària de Vic va anar funcionant fins que l'any 1717 amb la Guerra de Successió el rei Felip V va suprimir totes les universitats catalanes. Només va quedar la de Cervera, que concentrava tots els estudis.

Aquesta reforma va deixar un buit cultural a la nostra ciutat, que només va estar mig cobert pel col·legi de Sant Andreu, dirigit pels jesuïtes i situat al carrer Sant Just. Això va fer que es recuperés la idea de tenir un Seminari.

El Seminari vigatà va ser fundat l'any 1749 pel bisbe Manuel Muñoz i Guil, amb l'acceptació del Papa Benet XIV. L'any 1750, el mateix bisbe, va comprar una casa fora muralles per a establir-hi el Seminari. Estava situada a la Rambla de l' Hospital, a

poca distància del portal de Malloles (l'actual carrer de la Ramada). Era una casa molt petita, no tenia ni església, ni jardí, ni espais per reunir tota la comunitat.

L'any 1767 es van expulsar els jesuïtes de la ciutat, això va fer que tres anys més tard, l'any 1770, es traslladés el Seminari vigatà a l'antic col·legi de Sant Andreu, que a més comptava amb l'església de Sant Just, un pati interior i era molt més gran que l'antiga casa de la Rambla Hospital.

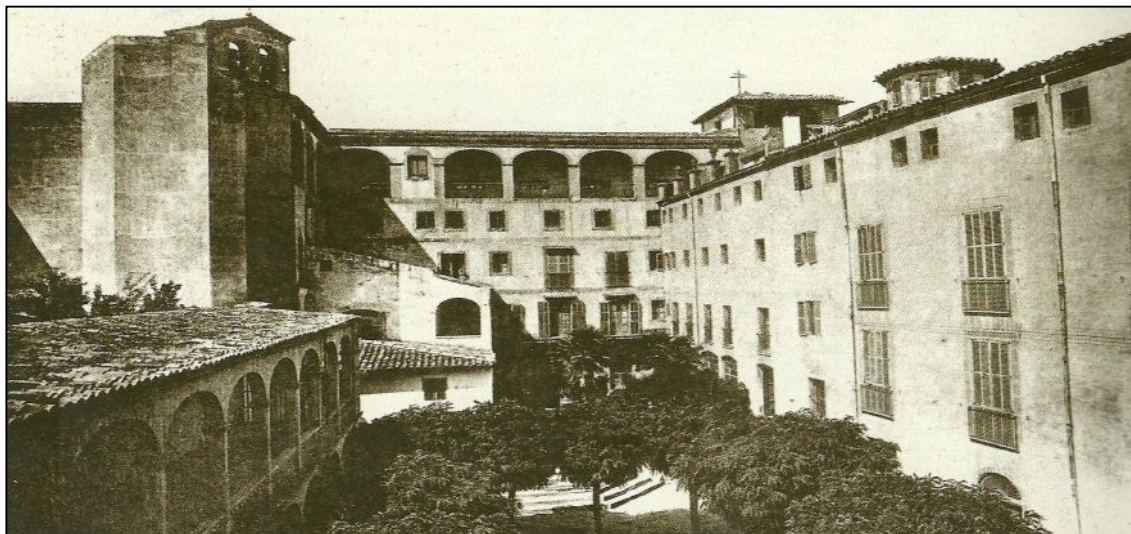

Figura 13: L' antic Col·legi de Sant Andreu amb l'església de Sant Just a l'esquerra i el pati interior

Després de la mort del bisbe Muñoz i Guil, van passar pel seminari bisbes com Sarmentero o Antonio Manuel de Hartalejo. Van fer créixer el Seminari tant en nombre d'estudiants com de professors. Va passar de 467 estudiants l'any 1771 a 651 l'any 1784, amb el començament de l'episcopat per part del bisbe Francisco de Veyan i Mola.

Amb l'increment d'alumnes van augmentar també el nombre de càtedres: se sap que hi havia sis assignatures: Teologia Moral, Teologia Escolàstica, Filosofia, Llegir escriure i comptar, Gramàtica i Retòrica.

El bisbe Veyan va aprofitar que havien augmentat els alumnes i demanà a la Universitat de Cervera l'adquisició de graus de Batxillerat i Doctorats.

La presència del seminari va enfortir el nivell cultural de la ciutat i alhora la va beneficiar amb el nombrós nombre d'estudiants i professors, que s'allotjaven en pensions, cases de pagès o a les mateixes cases de la ciutat, i a canvi d'allotjament i menjar feien de mosso i ensenyaven als petits de la casa a llegir i comptar.

A finals del segle XVIII i durant el segle XIX el Seminari es va convertir en alguns moments en l'únic espai de la ciutat, de la comarca i fins i tot de la diòcesi vigatana, que impartia educació per a nois. A Vic hi havia una gran abundància d'estudiants, aquests, anaven vestits amb capa i barret de copa. Eren els famosos "Estudiants de Vic".

A les primeres dècades del segle XIX aquest nombre d'estudiants es reduí a tan sols tres-cents, a causa de les convulsions polítiques i militars d'aquests anys. Però a partir dels anys trenta, del mateix segle XIX, la xifra va tornar a augmentar, i el nombre d'estudiants arribà fins a set-cents; això va ser possible gràcies a la renovació que va fer del Seminari el bisbe Corcuera. A mitjans de segle es va superar la xifra de 1200 estudiants al Seminari de Vic.

Tant era el nombre d'alumnes que tenia el Seminari, que es va decidir construir un nou edifici. L' actual edifici està situat a la Ronda Francesc Camprodon, entre l' Hospital General de Vic i la Clínica de Vic. Aquest edifici va ser inaugurat l'any 1949 i tots els estudiants van ser traslladats allà, deixant l'històric edifici del Carrer Sant Miquel, que unia la part eclesiàstica amb la part civil de la ciutat.

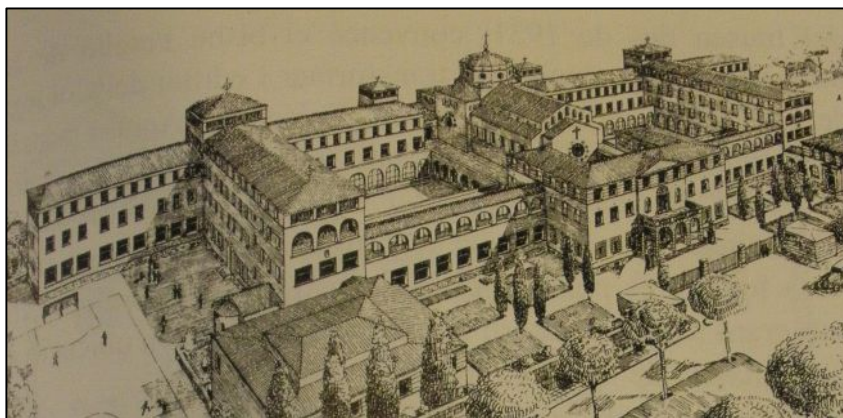

Figura 14: Projecte de creació del nou Seminari al nord de la ciutat.

Després d'aquest moment d'auge, a finals del segle XIX, tot i que no disminuïa el nombre d'estudiants, les corrents de l'època van fer que el seminari quedés

una mica desplaçat de la situació del país i dels canvis que hi havia. Ja no hi havia tanta gent que es volgués fer capellà, van sorgir nous centres de formació per a nois... això va fer que l'any 1968 el Seminari Major es traslladés a Barcelona (estudiants a partir de l'edat universitària). Mentre que el Seminari Menor (nois entre 1r d' ESO i 2n de Batxillerat) va perdurar fins el 1985, quan també va ser traslladat a la capital ja que a Vic no hi quedaven gaires estudiants.

Aquí acabava la històrica formació de capellans de la ciutat de Vic.

Els dos edificis del Seminari encara perduren, l'un és en l'actualitat la seu de l'Institut del Teatre, l'altre es reparteix entre el Col·legi Sant Miquel dels Sants, el CEES (Centre d'Estudis El Seminari) que ofereix cicles formatius, una residència i la biblioteca del seminari.

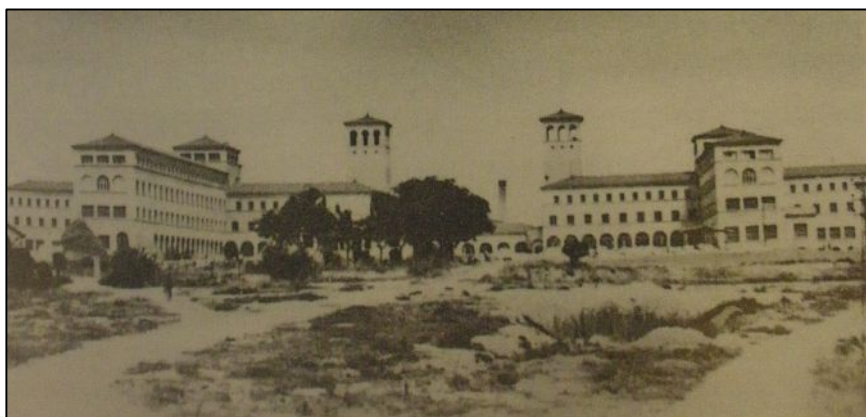

Figura 15: Imatge del nou Seminari el dia de la seva estrena l'any 1949.

L'any 1997 en el ple de la Generalitat de Catalunya s'aprova amb el suport de tots els grups polítics la nova Universitat de Vic. 280 anys després es

recuperava la última universitat tancada durant la Guerra de Successió per Felip V.

Molts eclesiàstics van passar per aquesta forma de vida i van exercir la seva influència en moltes cases de la plana. Del Seminari de Vic en van sortir joves tan coneguts com: Jacint Verdaguer, el Canonge Collell, Sant Antoni Maria Claret o Jaume Balmes... entre molts d'altres, que van tenir una gran repercussió a nivell català tant en la història i la societat com lluitant per la cultura o la llengua del nostre poble.

2.2.2 Història del Col·legi Sant Josep

Paral·lelament al Seminari de Vic, va néixer el Col·legi de Sant Josep, tot i que amb una vida molt més curta, també va contribuir a la formació de capellans de la ciutat.

L'any 1860 el Seminari Tridentí comptava amb un miler d'estudiants. Aquests anaven al seminari a fer classes, i quan acabaven havien de tornar a casa, ja que no hi havia residència. El pare Bach decidí llogar i moblar un local en una casa situada al Carrer de la Ramada amb cantonada al Carrer de les Basses, actualment la Plaça Gaudí.

El 17 de novembre de 1861 tenia lloc l'obertura del que se'n digué el "Col·legi dels pobres", ja que els infants que hi estudiaven eren mantinguts en tot: calçat, vestimenta i material escolar.

Al començament, fins que no van trobar el lloc exacte, els van fer canviar diverses vegades d'edificis, ja que o la casa se'ls feia petita, o bé molestaven els veïns amb el soroll. Van passar per la Casa Berga, situada al Carrer de la Riera durant el curs 1863-64, i per Can Vergés, a la plaça del Pes durant el curs 1864-65. Aquell mateix any, i per problemes de soroll amb els veïns, els vint-i-quatre estudiants foren enviats al Carrer de Sant Miquel Arcàngel, conegut com el "carrer dels morts". Just davant per davant de les sagramentaries, que acollien el col·legi de noies de la ciutat.

Figura 16: El Carrer dels Morts, amb les Sagramentaries a l'esquerra i el Col·legi Sant Josep a la dreta

L'any 1866 va morir el pare Bach, el va substituir el pare Costa, que va fer pujar el nombre d'alumnes de gramàtica i retòrica fins al centenar i mig. Com que era petit els alumnes només hi anaven a estudiar i dinar.

El pare Costa mor l'any 1880, i ocupa el seu càrrec el pare Saderra. L'any 1882 arriba un nou bisbe a la ciutat, el bisbe Josep Morgades i Gili, que decidí que el Col·legi dels pobres" estaria dedicat a Sant Josep, i passaria així a anomenar-se "Col·legi de Sant Josep". El nombre d'estudiants va pujar fins als 200. Un any després el pare Saderra mor i el substitueix el pare Pere Orriols, que va prohibir l'externalitat, seguint la idea del pare Bach, fundador del col·legi, que el que volia, era acollir els joves estudiants que no tenien diners suficients per llogar-se una casa per viure o pagar-se tot el material necessari.

Al pujar el nombre d'estudiants fins als 350, es van veure obligats a buscar més llocs per dormir, ja que alguns d'aquests dormien al segon pis del Palau Episcopal, la casa del Bisbe.

L'any 1884, amb l'augment de residents, comença una nova etapa pel col·legi. Entre el 84 i el 85 es van comprar totes les cases del costat, situades als carrers Cloquer i Baixada de l'Eraime. Amb la compra d'aquestes cases, es va decidir construir un nou edifici amb un pati interior. Es van tirar a terra totes les cases comprades, i es va traslladar l'entrada al Carrer del Cloquer, just davant del Carrer dels Dolors.

Aquest nou col·legi s'estrenà el 25 de novembre de 1896. Amb l'estrena del nou col·legi, es va aprofitar per canviar el vestuari dels estudiants, que era diferent segons la matèria que estudiessin, els d'humanitats, els filòsofs, els teòlegs i els de moral. Cada un vestia roba diferent.

Tres anys més tard el bisbe Morgades fou nomenat bisbe a Barcelona, i el va substituir el bisbe Josep Torras i Bages.

L'any 1911 es van celebrar els 50 anys del Col·legi de Sant Josep, amb una gran missa, un recital literari i poètic i la interpretació de diverses cançons per part dels alumnes.

L'any 1916 va morir el bisbe Torras i Bages, i el va substituir el valencià Francesc Muñoz Izquierdo.

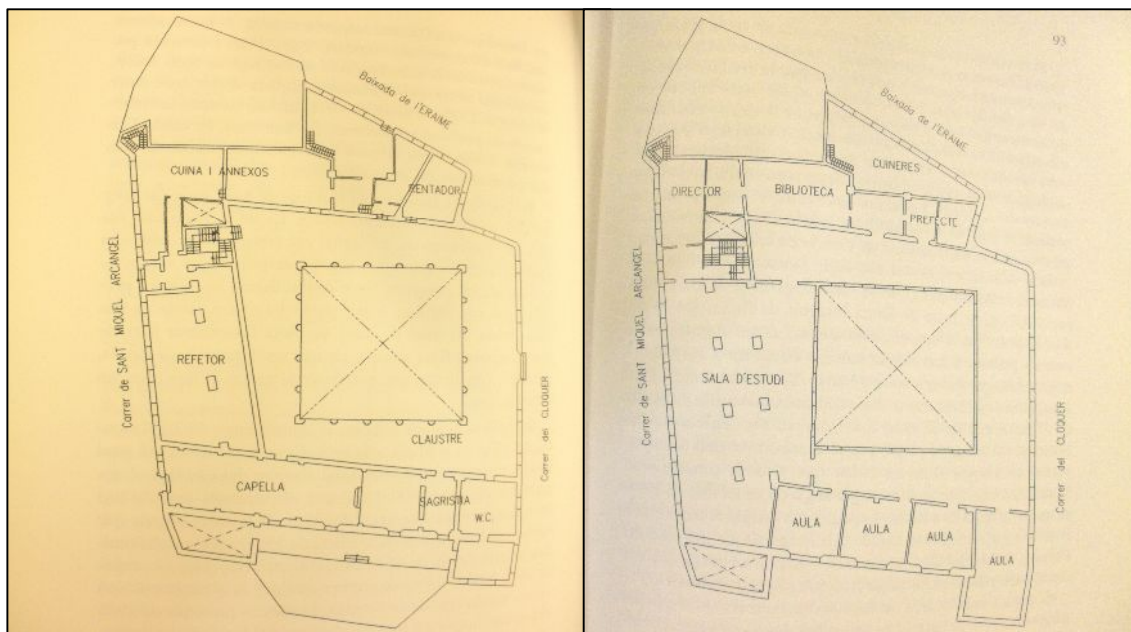

Figura 17: La remodelació del col·legi ocupava tot l'espai comprès entre els carrers Cloquer, Eraime i dels Morts.

L'any 1922 es va traslladar la façana a l'actual Plaça de l'Abat Oliba, o Plaça del Museu, abans la continuació del Carrer de l'Escola, que arribava fins a la Catedral.

L'any 1926 el col·legi es convertí en el Seminari Menor de la diòcesis vigatana.

Va arribar la Guerra Civil, i amb ella el col·legi va deixar de funcionar temporalment. Va ser ocupat pels militars i utilitzat de presó.

Un cop acabada la guerra, per tal de poder continuar la tasca del col·legi, aquest es va traslladar al Santuari de la Gleba, ja que l'actual edifici estava molt malmès.

L'any 1941 el bisbat de Vic, va demanar per escrit que el col·legi de Sant Josep tornés a la ciutat de Vic, el Col·legi va decidir tornar i es van establir al nou seminari, construït l'any 49.

L'antic Col·legi de Sant Josep dels pobres, es va rehabilitar i es convertí en el Museu Episcopal de Vic.

A la mort del bisbe Perelló l'any 1955, fou presentat bisbe Ramon Masnou i Boixeda.

L'any 1961 dins els actes de celebració del seu centenari, i a causa de una forta disminució de l'alumnat, el col·legi va desaparèixer barrejat amb l'històric Seminari de Vic. Aquí acabava la petita història del Col·legi de Sant Josep, que va començar i acabar com una petita família.

Figura 18: L'edifici del Museu després de la Guerra Civil i l'edifici del Museu en l'actualitat.

Com a curiositat cal destacar que l'actual edifici del Museu Episcopal, que havia acollit el Col·legi de Sant Josep, era conegut entre els vigatans i vigatanes per l'edifici de la “panissa”, en to de burla; ja que els dissabtes, els estudiants anaven a mercat a comprar figues seques pel berenar de tota la setmana. Les venedores com que sabien que els estudiants no tenien gaires diners els donaven les pitjors figues que tenien, les figues resseques que només tenien la pell i la grana o “panissa”. I els estudiants també eren coneguts com els “panissaires”.²

Font ²: Ordeig i Mata, Ramon. “Els estudiants de Vic i el Col·legi de Sant Josep”. *Estudis Històrics: Monografia* [Vic (EH) – 1997

2.3 La vida d'estudiant

L'estudiant de Vic no és un personatge llegendari, ben al contrari, és un personatge del tot humà, és un personatge que no sempre va tenir la qualitat d'eclesiàstic d'aquesta manera no ens han de sorprendre situacions oposades i contradictòries.

La vida de l'estudiant no era pas senzilla, en alguns moments es va arribar a considerar una heroïcitat, ja que cada matí ben d'hora sortien estudiants des de Vespella, Vilanova de Sau o Collsuspina per arribar al Seminari vigatà.

Els estudiants vigatans o que vivien a la ciutat i a les seves rodalies no tenien cap problema de residència, ja que quan acabaven les classes tornaven a casa seva.

Els de pobles i masies de la plana anaven i venien cada dia, es portaven el dinar en una carmanyola i només havien de buscar una casa que els el deixés escalfar.

Els de més lluny es dividien entre els rics i els pobres, pocs eren els que provenien de famílies riques per poder-se estar a dispensa tota la carrera. Llavors havien de fer de "senyors mestres", és a dir que s'estaven en cases i masies de la plana, i a canvi de lloc per dormir i menjar ensenyaven als fills d'aquestes famílies a llegir i escriure.

Figura 19: Un estudiant fent de "senyor mestre" a la Torre d'en Bru, de Malla

Els més pobres, sobretot d'entre 12 i 14 anys, com que encara no podien fer de "senyors mestres", arribaven, començaven el curs, i al cap de poc havien de plegar i tornar a casa seva o demanar caritat pel carrer, per falta de diners per poder-se pagar una casa.

L'any acadèmic s'iniciava el 9 de setembre amb les classes de primeres lletres, com Gramàtica i Retòrica, i acabava prop de la vigília de Sant Llorenç, a mitjan juliol. Els estudis majors de Teologia Moral, Escolàstica i Filosofia, començaven el 5 d'octubre i

acabaven per Sant Joan, el 23 de juny. Els estudiants, que cursaven el tercer any de Filosofia i el quart de Retòrica havien de fer com un “treball de recerca”, és a dir, havien de defensar unes conclusions generals a principis de maig.

Les classe eren de les 9 a les 11 del matí i de les 2 a les 4 de la tarda durant l'hivern i de les 8 a les 10 del matí i de les 3 a les 5 de la tarda en horari d'estiu.

L'horari i les activitats diàries dels seminaristes era el següent:

A les 6 del matí es llevaven i seguidament ja feien les primeres classes d'estudi vigilat, lectura moral, oració mental i missa, fins a 2/4 de 9, que anaven a esmorzar. Després d'esmorzar hi havia dues hores de classe i l'estudi vigilat fins a les 12, que era l'hora de dinar. Per dinar s'havia de fer silenci, ja que es llegia un llibre d'espiritualitat per torns. Havent dinat, a la 1, es decretava silenci fins que es reprenien les classes a 2/4 de 3. Llavors hi tornava a haver les dues hores d'estudi.

A les 5 de la tarda es resava el rosari, la Salve Regina i l' Antífona de la Concepció.

A les 6, un cop acabada la pregària, hi havia dues hores d'estudi personal, el sopar a les 8 del vespre amb el mateix ritual que l'hora de dinar i a 2/4 de 10 silenci.

Els dijous disposaven d'una tarda d'esbarjo fora del seminari, en què els estudiants juntament amb el mestre anaven cap al Prat de la Riera o cap al Puig dels Jueus. Allà jugaven a pilota, a bitlles, a dames i escacs... si no posaven interès en el joc, es barallaven o per qualsevol falta sobre recolliment o estudi, eren castigats. Per exemple se'ls treia un panet de la ració diària perquè tothom ho pogués veure.

Es consideraven dies festius de totes les escoles: Tots Sants i dia dels difunts, la Immaculada Concepció, tres dies per Nadal, Reis, Purificació de la Mare de Déu, Dimecres de Cendra, Sant Tomàs, de Dijous Sant a Dilluns de Pasqua, Diumenge i Dilluns de la Segona Pasqua, dos dies per Sant Tomàs d'Aquino, Corpus, Sant Joan, Sant Pere, Sant Miquel dels Sants (patró de Vic) i Sant Jaume. Totes aquestes festes eren de caràcter religiós i els estudiants i professors assistien a missa i llavors tenien la resta de dia lliure.

Encara que semblin moltes se n'havien eliminat d'altres d'èpoques anteriors com Sant Francesc d'Assís, Sant Lluç, Santa Caterina, Santa Llúcia, Sant Marc, Sant Just, Sant Felip Neri, Sant Bonaventura o Sant Escot.

Quan sortien al carrer la gent els reconeixia d'una hora lluny "pel seu aspecte negrós típic del gremi, que contrastava amb les cares de pa de ral". La majoria eren xicots de pagès, grossos, vermells de cara, bellugadissos i alegres, que jugaven amb el barret de copa, de dimensions desproporcionades, enfonsat, tapant les orelles o caigut al clatell. Tirant-lo amunt i avall i rodolant pel terra... ³

Arribava el final de curs i tots els alumnes havien de ser examinats en presència del rector. Si no aprovaven, no passaven al curs següent. Llavors els barrets de copa, llegat de varies generacions, voleiaven pels aires o per terra depenent de si havia estat un any de "suspensus" o no. Llavors els estudiants tornaven a casa seva, als seus pobles de naixement i allà reprenien la seva feina.

Vic els acomiadava amb una certa nostàlgia, ja que sense estudiants la ciutat quedava buida i silenciosa fins a la tardor.

2.4 La vestimenta dels estudiants de Vic

Durant el curs escolar era ben típica la imatge d'aquells joves abillats amb armilla, gec, capa negra i barret de copa, però calçats amb espardenyes, que creava una curiosa barreja entre la distinció acadèmica i la senzillesa camperola de la societat catalana.

Figura 20: Diferents maneres de vestir dels estudiants de Vic

La roba dels estudiants era vella i feta malbé, ja que es reutilitzava de generació en generació, i és que com que en la majoria de famílies hi havia un capellà, la roba d'aquest passava d'un familiar a l'altre.

Diferents escriptors com Ramon Solsona i Cardona ens expliquen en les seves obres que la suma de totes aquelles peces de roba característiques era una veritable barreja de formes; "barrets de forma cilíndrica en estat malaltís, uns més alts que d'altres, o més grans i més petits, abonyegats, foradats, en forma d'acordió, aplastats... i algun barret nou, d'última moda i brillant, només al privilegi d'un petit nombre d'estudiants, que no durava més d'una setmana".

Font 3: Genís i Aguilar, Martí. "Sota un Tarot". [Barcelona Ed. Poliglota] 1930 reedició.

Font : Solsona i Cardona, Ramon. "Con capa y chistera". *Memorias ingenuas*. (N. Poncell) - 1945

Les llargues capes anaven des del negre fins al marró de l'hàbit franciscà. Fins i tot des del blau marí fins al color de l'ala de mosca. Eren plenes de pedaços i totes de diferents tamany. N'hi havia que la trepitjaven i altres que no els arribava ni als genolls.

La típica imatge de l'estudiant de Vic és la que queda reflectida en l'estàtua del mateix nom, que va vestida amb camisa blanca, armilla fosca, gec negre, igual que els pantalons de vellut, una llarga capa i un barret de copa, també de color negre, espardenyes o sabates de color fosc i mitjons blancs.

Però aquesta vestimenta no sempre va ser la mateixa, al llarg dels anys va anar evolucionant i canviant.

A finals del segle XIX per exemple, es va canviar el vestuari, i els estudiants es diferenciaven en la vestimenta segons la seva edat i per tant, les assignatures que estudiaven:

Es més petits, els que estudiaven humanitats, vestien camisa blanca, armilla, gec o americana negra i una gorra del mateix color.

Els de filosofia vestien igual que els d'humanitats més una capa negra.

En canvi els de teologia portaven en lloc de la gorra el tradicional barret de copa, espardenyes o sabates, també negres, un pitet negre i un collet blanc al voltat del coll. Eren els que anaven més mudats.

Els de moral anaven vestits totalment diferents, amb sotana i manteu i barret de teula o tricomi.

Figura 21: Un grup d'estudiants de Vic en una imatge de principis del segle XX.

2.5 Estudiants il·lustres del Seminari vigatà

A continuació hi ha una petita tria de diferents personatges que van estudiar al seminari vigatà. La majoria dels d'aquesta llista són personatges o vigatans o de la comarca, molts d'ells coneguts perquè tenen carrers i places a la ciutat i altres de més famosos, que han tingut més ressò a nivell català.

Nom	Estudis	Lloc Naixement	Anys
Jaume Balmes i Urpià	filòsof i teòleg	Vic	1810-1848
Pere Barnils i Giol	filòleg	Centelles - Bcn	1882-1933
Ildefons Cerdà i Sunyer	enginyer, urbanista, polític i economista	Centelles	1815-1876
Antoni Maria Claret i Clarà	eclesiàstic	Sallent	1807-1870
Francesc Coll i Guitart	eclesiàstic	Gombrèn - Vic	1812-1875
Jaume Collell i Bancells	eclesiàstic, periodista i poeta	Vic	1846-1932
Ramon Cotrina i Puig	poeta i traductor	St Joan de les Abadesses	1932
Martí Genís i Aguilar	escriptor i farmacèutic	Vic	1847-1932
Josep Junyent i Rafart	poeta i eclesiàstic	Vic	1930-1993
Eduard Junyent i Subirà	historiador i arqueòleg	Vic	1901-1978
Ramon Masnou i Boixeda	eclesiàstic i professor <i>Bisbe de Vic</i>	Santa Eugènia de Berga - Vic	1907-2004
Antoni Pladevall i Font	eclesiàstic i historiador	Taradell	1934
Antoni Pous i Argila	poeta i traductor	Manlleu	1932-1976
Marià Puigllat i Amigó	eclesiàstic	Tona - Roma	1804-1870
Miquel dels Sants Salarich i Torrents	metge	Vic	1904-1996
Joaquim Salarich i Verdaguer	metge i cronista	Vic	1816-1884
Josep Serra i Campdelacreu	Historiador, escriptor, cronista i arxiver	Vic	1841-1901
Segimon Serrallonga i Morer	eclesiàstic, poeta, assagista i traductor	Torelló - Badalona	1930-2002

Josep Torras i Bages	Bisbe de Vic	Cabanyes - Vic	1846-1916
Ricard Torrents i Bertrana	historiador, assagista, traductor i crític literari	Folgueroles	1937
Narcís Verdaguer i Callís	advocat	Vic - Barcelona	1863-1918
Jacint Verdaguer i Santaló	eclesiàstic i poeta	Folgueroles - Bcn	1845-1902

... entre molts d'altres.

2.5.1 L'estudiant Jacint Verdaguer

Jacint Verdaguer i Santaló va néixer a Folgueroles el 17 de maig de 1845 i va morir a Vallvidrera (Barcelona) el 10 de juny de l'any 1902.

És considerat un dels més grans poetes de les lletres catalanes i el màxim representant de la Renaixença al nostre país.

Verdaguer va ingressar al Seminari de Vic als 11 anys. Anava i tornava cada dia de Folgueroles. Al seminari, els ensenyaven llibres clàssics, i a ell van començar a agradar-li. En part també gràcies al seu amic Jaume Collell.

Durant la seva escolarització compaginava la feina de mestre i pagès amb les estones perdudes per escriure poemes i recollir cançons populars de les contrades. Durant aquesta època escriu poemes d'una temàtica amorosa.

I és que Verdaguer va ser el guanyador en diverses ocasions dels Jocs Florals de Barcelona. Aquí va començar la seva llarga obra poètica i eclesiàstica, ja que també va ser ordenat sacerdot.

Després de la seva mort, amb l'arribada del ferrocarril a la ciutat i les noves corrents modernistes, calia dibuixar un entrellaçat urbà que unís l'estació del tren amb el centre de la ciutat. Per això es va dibuixar l'eixample Morató, el centre del qual era el carrer que anava de l'estació a la plaça. Aquest carrer no podia rebre cap altre nom que el de Carrer de Jacint Verdaguer. Aquest carrer ha esdevingut un dels carrers més transitats i amb més botigues de la nostra ciutat.

A més, l'any 2002, coincidint amb el centenari de la seva mort es va estrenar una enorme estàtua de 25 metres de llargada i 7 tones de pes. L'autor és el valencià Andreu Alfaro.

Figura 22: Monument a Verdaguer, a Vic des del 2002

L'escultura vol relacionar Verdaguer com a capellà i com a poeta. Per això és una llarga sotana de capellà, de botons fins al cap d'avall i dos llargs braços amb les mans esteses en senyal de pau. I està situat al costat de la universitat, al campus del parc dels Estudis, com a símbol de poeta.

L'objectiu de l'escultura era que estigués il·luminada per dintre i fos un far de llum. Però això no ha estat possible, ja que hauria superat el límit de contaminació lumínica.

3. ENQUESTES

3.1 Preparació enquestes i treball de camp

La part pràctica del meu treball de recerca s'ha basat en un seguit d'enquestes on es preguntava a la gent si coneixia aquest personatge, si sabia on es trobava l'estàtua de l'estudiant i com es deia la plaça, de què el coneixia, si sabia què representava, a quina època el situaria i sobretot si creia que l'estudiant de Vic era encara avui, un símbol de la ciutat i el perquè.

Després d'informar-me sobre estadística, vaig consultar el cens de vic, diferenciant homes i dones i per franges d'edat.

La primera edat és a partir dels 13 anys, vaig començar a nivell de 1r d'ESO, i arriba fins als 25 anys. Llavors de 20 en 20 s'arriba als 45, 65, 85 i a més de 85 anys.

Vaig passar enquestes a familiars i coneguts però encara me'n faltaven, sobretot d'entre 65 i 85 anys. Ja que de més de 85 només havia de fer un home i dues dones. Per això vaig haver d'anar un dissabte al matí a mercat, per trobar persones d'aquestes edats.

L'objectiu de l'enquesta es reflecteix en la última pregunta, quan es demana si es creu que avui l'estudiant encara és un símbol de la ciutat. A part de saber si els vigatans o osonencs el coneixien, la meva curiositat era saber si la gent se'l sentia seu o no.

3.2 Enquesta

Enquesta sobre "L'estudiant de Vic"

Treball de Recerca - Batxillerat 2012

Sexe: Home ☐ Dona ☐

Edat: 13-25 ☐ 26-45 ☐ 46-65 ☐ 66-85 ☐ +85 ☐

Estudis: Cap ☐ Primària ☐ ESO-BUP ☐ BATX-COU ☐ Universitaris ☐ Altres ☐

Lloc de Naixement: Catalunya ☐ Espanya ☐ Món ☐

Creient: Sí ☐ No ☐

Vius a Vic: Sí ☐ No ☐

1. Coneixes l'estudiant de Vic?

Sí ☐ No ☐

2. Saps on es troba l'estàtua amb aquest nom?

Sí ☐ No ☐

3. Com és que el coneixes? De què?

Cançó ☐ Estàtua ☐ Dansa de l'Espígol ☐ Gegant ☐ De l'escola ☐

Altres ☐

4. Saps què representa?

Estudiant de metge ☐ Estudiant de capellà ☐ Senyor benestant ☐

5. A quina època el situaries?

Principis del s. XIV ☐ Finals del s. XVIII – principis del XIX ☐

Finals del s. XIX - principis del XX ☐

6. Creus que avui l'estudiant encara és un símbol de la ciutat?

Sí ☐ No ☐

Perquè

3.3 Resultats Generals

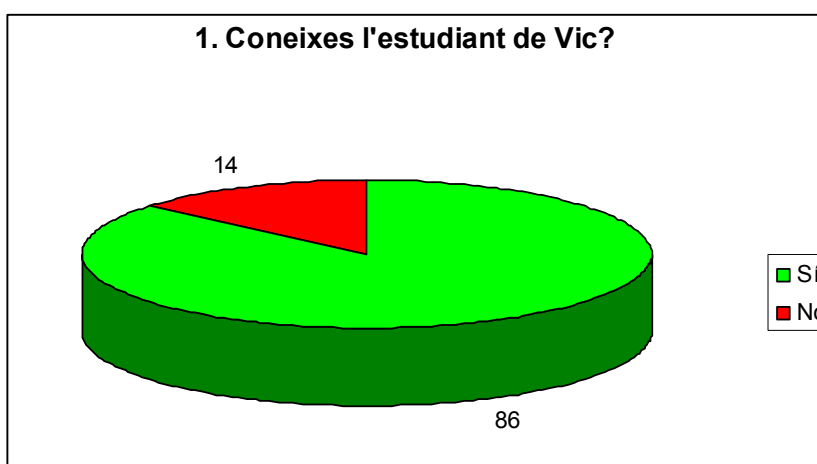
No m'he endut gaires sorpreses dels resultats, ja que eren els esperats, els que jo m'havia imaginat.

I és que els joves, o no el coneixen, o no el saben relacionar amb l'estàtua. En canvi a mesura que augmentes d'edat la gent va coneixent més la figura i el que representa.

Per sexes podríem dir que fins a 45 anys hi ha més homes que dones que el coneixen, en canvi a partir dels 46 i fins als més de 85, el coneixem més dones que homes.

Pel que fa a gent de fora, majoritàriament de la resta de la comarca, en destaca que la gent no el coneix tant i, si el coneix, el coneix només de l'escultura, de passar-hi pel costat. Aquests, també creuen que no representa la ciutat, ja que només el coneixen els vigatans.

Així doncs, trobem que del total d'enquestats, quatre cinques parts el coneixen. En números, 86 persones el coneixen i la resta 14 no.

Gairebé tothom sap que l'estudiant de Vic representa un capellà, ni un metge ni un senyor benestant. I la majoria el situa entre finals del segle XVIII i principis del XIX i finals del XIX i principis del XX.

Les dues respostes eren molt semblants i és la pregunta que la gent l'ha fet més a sorts. Les dues respostes es podrien considerar com a bones però la segona és la més correcta, ja que la imatge que hem agafat dels estudiants i de la seva vestimenta pertanyen a finals del XIX i principis del XX.

Una de les preguntes que pretenia com a finalitat del treball era saber si la gent de Vic, però també de fora veuen l'estudiant com un símbol de la ciutat encara.

Pel que fa a la gent de fora creuen que no, i que si ho és, és per la gent de Vic, en canvi pels vigatans, la majoria, a part del jovent, creu que sí que representa la seva ciutat.

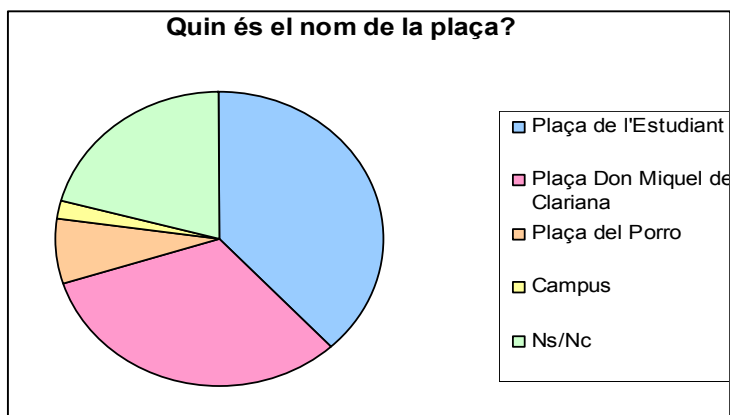
Així es pot veure al següent gràfic: en verd les persones que diuen que sí, en vermell les que consideren que no i en groc els que no han contestat la pregunta, la majoria d'ells perquè no coneixien l'estudiant.

Com a curiositat alhora que preguntava si sabien on es troba l'estàtua de l'estudiant, els deixava un espai en blanc perquè m'escrivissin el nom de la plaça.

Entre tots el nom guanyador és el de Plaça de l'Estudiant. Només amb això crec que ja podem veure què significa pels vigatans aquesta figura, o si més no, aquesta estàtua. En segon lloc la Plaça de Don Miquel de Clariana o senzillament Plaça Clariana. I amb menys vots, però no per això menys coneguda la Plaça del Porro.

Cal destacar que un parell de joves d'entre 13 i 25 anys han respost que l'estàtua es trobava al campus. I és que si ho pensem bé, tampoc està tan malament la resposta, ja que precisament allà és on es troba el monument a Jacint Verdaguer. I com tots saben en Verdaguer va ser un estudiant de capellà del Seminari de Vic.

3.4 Enquestes per grups d'edat i sexe

La població de Vic és de 40.900 habitants, dels quals 20.298 són homes i la resta, 20.602 són dones.

D'aquesta manera trobem recollides en aquesta taula les diferents franges d'edat i els tan per cents totals, d'homes i de dones. En negreta hi ha el nombre d'enquestes fetes a cada franja d'edat i a cada sexe.

	13 a 25	25 a 45	46 a 65	66 a 85	85 i més
Total:	14.33 14	41.84 42	24.73 24	16.31 17	2.89 3
Homes:	7.35 7	23.57 24	12.44 12	6.77 7	0.85 1
Dones:	6.98 7	18.27 18	12.29 12	9.54 10	2.04 2

A continuació, solucionarem les respostes que no eren d'opinió personal:

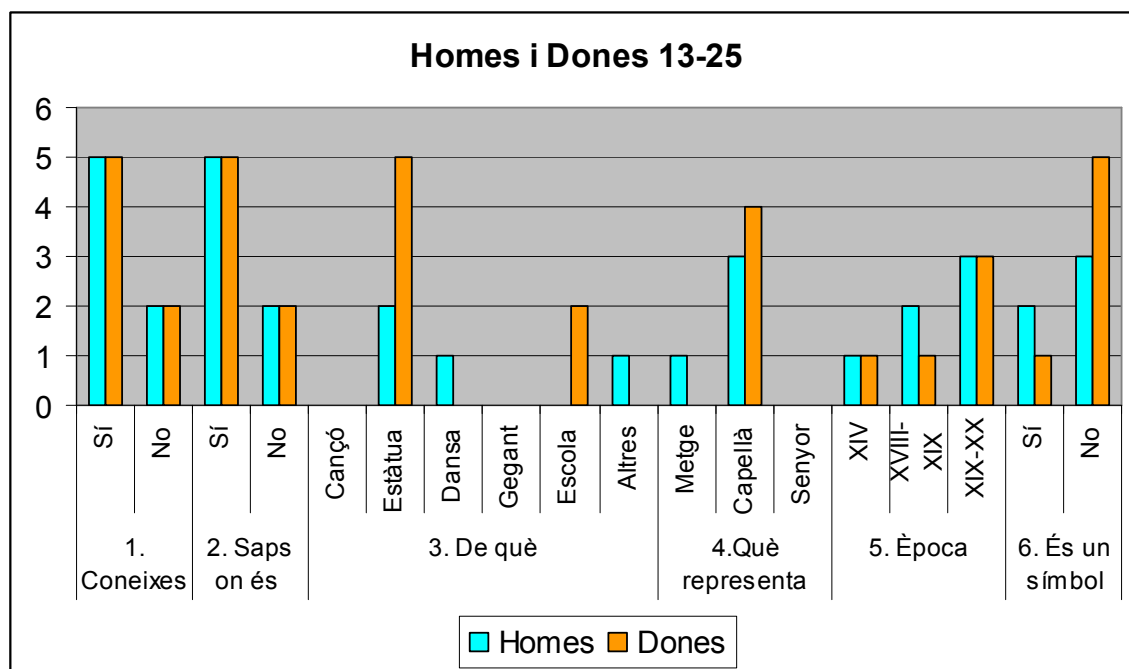
Així, podem aclarir que quan es pregunta a la gent que situï l'estudiant en una de les tres opcions, trobem que la opció b i la opció c, estan molt igualades. Podríem donar per bones les dues, ja que el Seminari ja existia al segle XVIII, el que passa és que la imatge que tots coneixem, i la que es representa a l'estàtua, és la de finals del XIX - principis del XX. Referent al nom de la plaça, aquesta porta el nom de Don Miquel de Clariana, que va ser el veguer de la ciutat durant el segle XVI, el veguer, era la persona que tenia les claus de la ciutat. I avui dia aquest personatge es pot veure representat en un altre gegant de la ciutat, el del barri del Remei.

Tot i que com hem explicat abans el nom més conegut per aquesta plaça, és el de plaça de l'Estudiant, per l'estàtua del nostre personatge.

La plaça, també rep el nom popular de Plaça del Porro, no perquè s'hi vengués aquesta verdura, sinó perquè la gent hi anava a fumar. I segons els enquestats, a segons quines hores de la tarda, la gent evitava passar per allà.

L'estudiant com ha encertat gairebé la majoria de persones era un estudiant de capellà. Molts d'ells no sabien ben bé què representava, però, alguns ho han explicat i tot, han pensat que si Vic era coneguda com a ciutat dels Sants, el personatge havia de ser un capellà i no un metge o un senyor benestant.

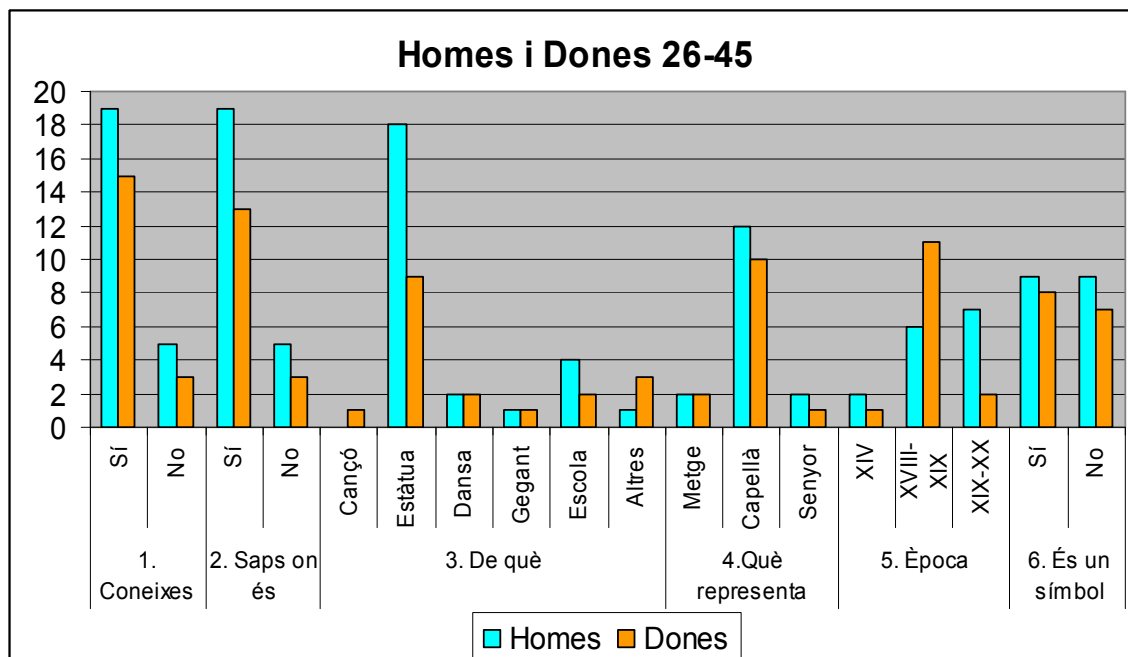
I sobretot aclarir que aquesta figura no representa una persona en concret, sinó tots els estudiants de capellà que va acollir el seminari de Vic.

Amb els homes i dones de 13 a 25 anys podem veure que la majoria el coneix però només de sentir-ne a parlar o de l'escultura. No coneixen ni la cançó ni el gegant, i només un el coneix per la dansa. Això demostra que la gent jove no es relaciona amb les entitats de cultura popular de la nostra ciutat.

Amb una de les coses que la majoria ha encertat és quan es pregunta si sap què representa, i la majoria dels enquestats responen que representa un capellà. En canvi a la pregunta trampa, quan es tracta de situar-lo en una època és la que hi ha més varietat. Tot i això 6 persones encerten que equival al segle XIX-XX, tot i que també estaria bé el segle XVIII-XIX, perquè el seminari ja existia, però la imatge típica és de l'última opció.

A l'última pregunta el jovent creu que no representa la ciutat en l'actualitat, ja que creuen que poca gent el coneix, la majoria només el coneix de passar per la plaça però no el coneix com a personatge.

A la següent edat, d'homes i dones entre 26 i 45 anys veiem que molta més gent el coneix. I la majoria sap situar-lo al lloc corresponent. Tant l'estàtua, com que representa a un capellà, ja que coneixen la tradició eclesiàstica de la ciutat.

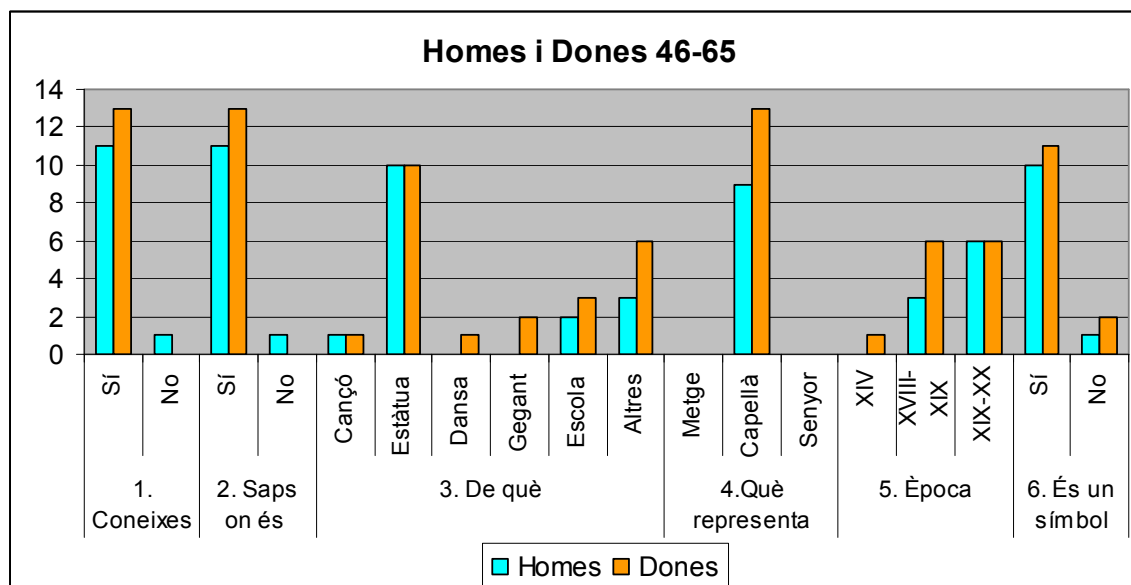
Com a curiositat cal remarcar que entre aquestes edats es coneixia a la plaça de l'Estudiant o de Don Miquel de Clariana com a la Plaça del Porro, ja que era un lloc fosc i desavinent, i sobretot entre la gent de 30 i 40 anys, expliquen que allà s'hi anava a fumar i que la gent evitava passar per aquella plaça.

Comença a aparèixer gent que el coneix tant per la cançó, com el gegant, per la dansa o de l'escola, però la immensa majoria el coneix per l'escultura.

Amb l'època guanya el segle XVIII-XIX entre les dones i el XIX-XX entre els homes.

Per últim queden igualats en considerar si l'estudiant representa o no la ciutat 17 diuen que sí i 17 més que no. Entre les raons hi ha que diu que sí perquè ho relaciona amb el passat "seminari" i el present "universitat" i diu que només amb aquesta relació ja fa que sigui un símbol, que Vic sempre ha estat una ciutat d'estudiants. També qui diu que és una ciutat marcada per la religió, o fins i tot qui explica que durant aquesta generació no es quedava al Merma, com es queda ara, sinó a la Plaça del Porro.

Els que diuen que no, creuen que poca gent el coneix i que no es fan actes en el seu record per exemple.

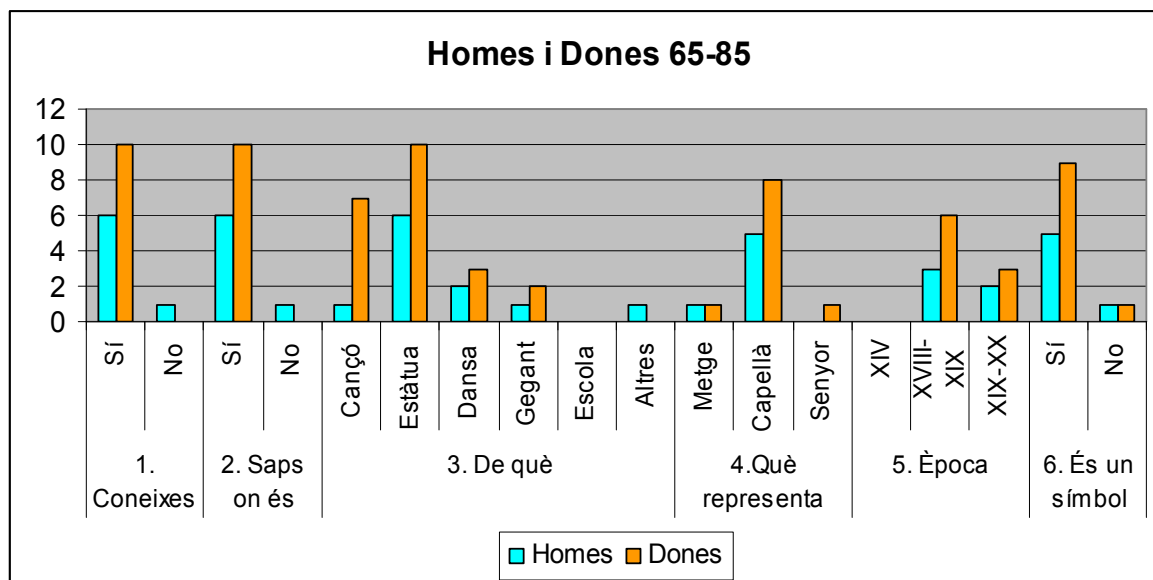

El següent grup d'edats d'entre 46 i 65 anys el coneix la majoria, tothom per l'escultura però també per tradició o per la família.

Tothom d'aquesta generació encerta que era un estudiant de capellà, ningú diu ni metge ni senyor benestant.

En l'època guanya en els homes la tercera opció del segle XIX-XX, en canvi en les dones empaten la segona i la tercera opció.

El que canvia més és que entre aquestes edats, només tres persones, de les vint-i-quatre enquestades, creuen que l'estudiant no representa la ciutat en l'actualitat. La majoria ho associen a la cultura i la tradició religiosa de la ciutat. I també tots l'associen amb el Seminari i la Universitat. També accepten que és un símbol molt vigatà, i potser des de fora no es veu així.

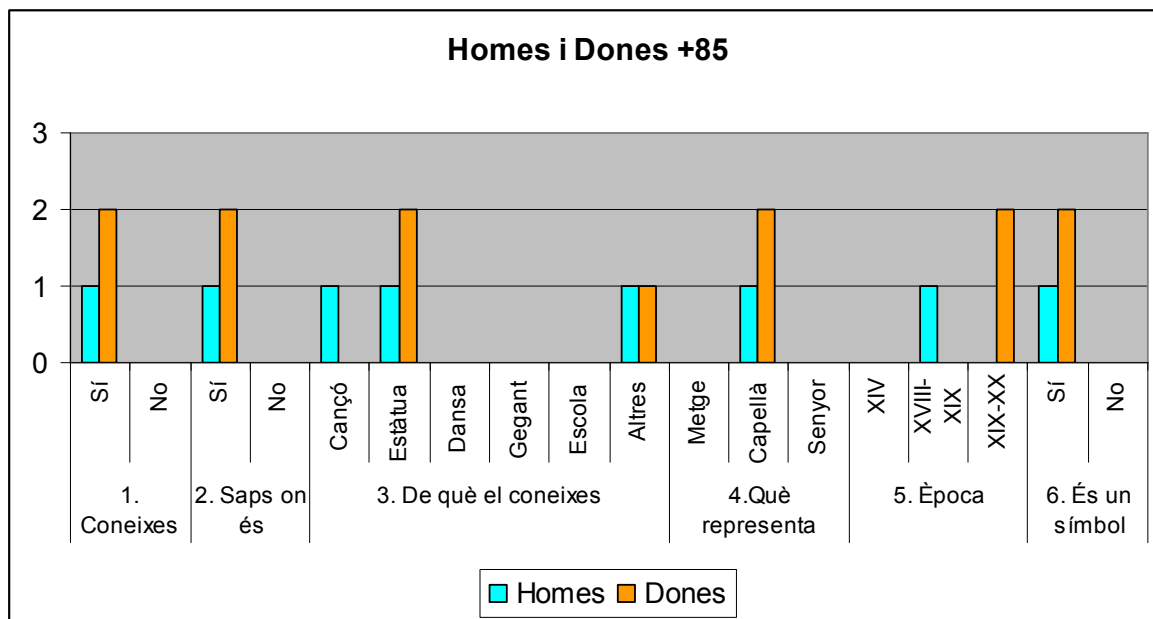

Al grup de 65 a 85 anys, la majoria dones, el coneixen, i el saben situar a la plaça Clariana o de l'Estudiant.

Moltes dones la coneixen de la cançó, la dansa i els gegants. Tot i que la majoria com sempre de l'escultura.

També la gran majoria, l'associa a un estudiant de capellà, tot i que a diferència del grup d'edats anterior hi ha qui diu que era un estudiant de metge, i algú que diu que era un senyor benestant.

En l'època, la majoria el situa al segle XVIII-XIX però també al segle XIX-XX. Potser no se'l veuen tant proper a ells, sinó com si vingués de més lluny. En canvi tots creuen que representa la història, la tradició i la cultura de la nostra ciutat i que per tant, encara representa Vic.

L'últim grup d'edat és el de més de 85 anys, el de més edat, però el que menys enquestats té. Només tres, un home i dues dones.

Tots tres el coneixen i saben on es troba l'estàtua amb aquest nom. Saben que és un estudiant de capellà i el situen entre els segles XVIII-XIX i XIX-XX. Tots tres a més, creuen que representa la ciutat de Vic, ja que segons ells hi ha molta gent que el coneix i si més no, pels vigatans, representa una part de la família, ja que com ens diu una senyora, molts dels nostres familiars ho van ser, tothom tenia algú a la família que estudiava per capellà. Sobretot aquí a Vic, una ciutat molt religiosa i conservadora.

A més és una figura que, no ve pas d'un passat molt llunyà, sinó que és una figura que es va actualitzant per sobreviure als canvis constants de la societat i per adaptar-se al dia a dia. Així va desaparèixer la figura de l'estudiant vestit amb capa i barret negres però ara tenim l'estudiant modern, de la recuperada universitat.

4. CATÀLEG

Un cop recollida tota la informació i fetes les enquestes, no volíem que aquest treball fos només teoria per això ens faltava trobar una finalitat on poguéssim mostrar tota la informació trobada, després de pensar en una unitat didàctica, dirigida als cursos del primer cicle d'ESO o l'elaboració d'un tríptic, que recollís tots els edificis, monuments... relacionats amb l'estudiant com si fos una ruta, vam acabar decantant-nos per l'elaboració d'un catàleg.

Quan tu vas en una exposició, sigui del que sigui, sempre hi ha un petit tríptic, un llibret, un fulletó on diu més o menys de què va l'exposició.

És per això que vam anar a veure l'Enriqueta Anglada, que es cuida del Temple Romà de Vic, on cada mes s'hi fa una exposició diferent. Ella a més de ser bona coneixedora de la història de la ciutat i de les seves tradicions i la seva cultura ens va ajudar sobre com podíem enfocar una hipotètica exposició, al mateix temple. A més també ens va donar més informació i algunes anècdotes.

Comptant el nombre de plafons que hi caben i les mides que poden fer vam decidir elaborar el catàleg, on hi és present una síntesi de tota la informació recollida durant tot el treball de recerca. I que repassa de forma senzilla i amb moltes il·lustracions la història i la vida d'aquest personatge.

5. CONCLUSIONS

Mitjançant les enquestes he arribat a diferents conclusions.

La primera és que l'Estudiant de Vic és un personatge reconegut i estimat pels vigatans i vigatanes però que en canvi és poc conegut per la gent de fora de la ciutat, tant de la resta de la comarca com de fora.

El que també he vist és que els vigatans i vigatanes són molt de Vic, és a dir que estimen el que tenen a la seva ciutat i s'ho fan seu i crec que això és el que ha passat amb l'estàtua i aquest personatge però que també passa per exemple amb els gegants i caps de llúpia de la ciutat o amb la famosa Plaça Major.

Per altra banda es veu que el jovent no coneix la figura, ni de passar-hi pel costat, ja que molts no el saben ni situar. Reconec que jo tampoc coneixia gaire la figura i que amb aquest treball n'he après molt i he arribat a valorar tot el que tenim aquí i que no coneixem i és que a vegades vas ben lluny per veure coses i descobrir personatges i no saps ni els que tens al costat de casa.

Crec, però, que estaria bé que a les escoles s'estudiés ni que fos en tallers o en petites excursions aquest personatge com tants d'altres o tantes altres coses que formen el passat i la història de la nostra ciutat. I no és que sigui una persona que miri sempre al passat però amb aquest treball penso que podríem donar molt més valor al que tenim.

Tornant a les enquestes, em pensava que la gent coneixeria més l'estudiant a partir de la dansa, la cançó o els gegants. I és que crec que potser la gent sí que els coneix però no els relaciona amb aquesta figura. Els gegants per exemple només fa un parell d'anys que existeixen però sempre que surten per Vic està ple de gent que els mira. O amb la dansa, que potser s'associa més a la festa major i no a la figura de l'estudiant.

Una de les coses que m'ha fet molta gràcia, i és que si no ho estudies no t'hi fixes, és que molts dels carrers de la nostra ciutat estan dedicats a persones relacionades amb el Seminari de Vic o el món eclesiàstic. En són un bon grapat els carrers de la ciutat que porten nom d'algun estudiant de capellà del seminari vigatà o gairebé la majoria de bisbes.

Per exemple la Plaça del Canonge Collell, Carrer de Jacint Verdaguer, Parc Jaume Balmes, Avinguda Martí Genís i Aguilar, Carrer del Bisbe Morgades, Carrer del Doctor Junyent, Carrer del Bisbe Torras i Bages o l'estadi i les piscines municipals del mateix nom. A més diverses escoles porten noms d'estudiants del Seminari que després van

ser coneguts arreu de Catalunya. Com el CEIP Doctor Joaquim Salarich o el Col·legi Pare Coll en referència a Francesc Coll i Guitart.

I és que jo havia estudiat al Salarich i no m'havia preguntat mai qui era aquell personatge, per això també m'ha fet molta gràcia descobrir que ell també va estudiar al Seminari.

Tampoc sabia que l'estudiant de Vic estigués tan present a l'actualitat i és que fins i tot l'ajuntament el fa servir perquè els nens i nenes de la ciutat puguin anar d'escola a escola a peu seguint la seva silueta. Per tant la intenció d'ensenyar-lo als més petits ja hi és, però falta donar-li més suport i més protagonisme.

Per tant doncs, jo crec segons el que he pogut veure, el que he trobat i el que m'ha respost la gent que l'estudiant de Vic ja no és un símbol de la ciutat. La gent de fora diu que no tot i que des de dintre sembli que sí, perquè és present al nostre dia a dia, però des de fora es pot comprovar que quan a algú li dius "Vic" el primer que se li acudeix és la Plaça Major, el Mercat, els fuets i les llonganisses i el fred.

Per això encara que els de Vic creguem que ja es coneix la nostra cultura i la nostra història estem equivocats i hem de treballar perquè aquests trets i aquestes característiques que ens diferencien de les altres ciutats no s'oblidin i perdurin perquè les futures generacions puguin recordar-ho.

Jo valoro molt positivament aquest treball i és que trobo que ha estat molt interessant remenar papers i descobrir coses que no coneixies de la teva ciutat per poder-ho ensenyar a la resta.

Bibliografia i Webgrafia

Llibres:

Josep Maria de Sagarra, Un estudiant de Vic.
Barcelona - 1927

Martí Genís i Aguilar, Sota un Tarot.
Barcelona (Ed. Poliglota) 1930 reedició.

Ramon Solsona i Cardona, Con capa y chistera. Memorias ingenuas.
(N. Poncell) – 1945

Josep Gudiol i Cunill, L' Universitat Literària. Notes per una monografia. Vic.
(Tipografia Balmesiana) 1991 reedició .- Patronat d' Estudis Osonencs.

Valentí Girbau i Tapias, Església i societat a la Catalunya central. El bisbat de Vic a l'època del bisbe Veyan (1784-1815)
Barcelona (Ed. Herder) – 1996. Facultat de Teologia de Catalunya

Ramon Ordeig i Mata, Els estudiants de Vic i el Col·legi de Sant Josep. Estudis Històrics: Monografia
Vic (EH) – 1997

Cristina Masramon i Martín, l' Abans . Vic. Recull Gràfic 1863 – 1965
Vic (Efadós) – 2001

Irene Boixeda i Tort, VIC escultura contemporània als carrers.
Vic - 2011

Articles:

Ramon Ferrer i Musach, – Revista de Vic
Número 14 de l'any 1956

J. Miquel i Macaya, L' Estudiant de Vic. Diari Ausona – Vic
18 de Març de 1978

Diari el Nou 9 de Osona i el Ripollès
Anys 1978 i 1979

Jaume Medina Casanovas, Miscel·lània en honor del Doctor Casimir Martí.
Barcelona (Ed. Separata) – 1994

Seminari Tridentí.pdf - Servei de Publicacions-Gabinet de Rectorat de la Universitat de Vic

Cançoners:

Cançons de la terra – Volum IV
40 cançons populars catalanes

Webs:

Cercador d'internet

www.google.cat

http://ca.wikipedia.org/wiki/Universitat_de_Vic

http://ca.wikipedia.org/wiki/Jacint_Verdaguer_i_Santal%C3%B3

Geganters i Grallers del Carrer de la Riera de Vic

http://webs.racocatala.cat/gegantsriera/index.php?option=com_content&view=article&id=64&Itemid=56

http://webs.racocatala.cat/gegantsriera/images/altres/present_bateig.pdf

Associació de Dansaires de Sant Miquel

http://dansaressantmiquel.vicentitats.cat/Home/_H4QS29qxa73mZpS9cys6wf7y9zcrWsbRBF5Tf1JZdXE461j3Gg-a-A

Centre d' Estudis El Seminari

<http://cees.cat/index.php>

Vic

www.vic.cat/

http://www.enciclopedia.cat/fitxa_v2.jsp?NDCHEC=0070321&BATE=Vic

Diari el 9 nou

<http://www.el9nou.cat>

Diari Digital Vilaweb

<http://www.vilaweb.cat/>

Diari Nació Digital d'Osona

www.naciodigital.cat/osona/

Revista mesosona

www.mesosona.cat/

Cancó

<http://www.endrets.cat/text/354/l-estudiant-de-vic.html>

Obra “Un Estudiant de Vic” – de Josep Maria de Sagarra

<http://josepmdiequez.blogspot.com.es/2011/05/un-estudiant-de-vic-breu-apunt-teatral.html>

<http://aric-edona11-12.blogspot.com.es/2012/04/un-estudiant-de-vic.html>

<http://www.youtube.com/watch?v=GRjaxOxQS3c>

Torre d'en Bru

<http://www.torredenbru.com>

Cens

http://www.vic.cat/vicjove/pla_local/analisi_realitat_juvenil_vic.pdf

<http://www.idescat.cat/emex/?id=082981>